

DELO

Izhaja enkrat mesečno.

Naročnina: 6 Din polletno.

Uredništvo in upravništvo:

Ljubljana, Miklošičeva 22/II.

Shod ljubljanskega nacionalnega delavstva

V dvorani Delavske zbornice se je 30. decembra vršil velik shod, na katerem je narodno delavstvo polagalo bilanco svojega dela in borbe. Nabito polna dvorana je pričala, da se naši delavci resno zanimajo za svojo organizacijo ter da resno razpravljajo o svojih zadevah in potrebah.

Shod je s krajšim, spodbujajočim govorom otvoril predsednik akcijskega odbora NSZ v Ljubljani tov. Anton Varšek, ki je kot prvega govornika podal besedo centralnemu predsedniku NSZ tov. Rudolfu Juvan.

Tov. Juvan je v začetku svojih izjav poudaril dejstvo, da nacionalno delavstvo zaključuje bilanco preteklega leta v znamenju borbe za fronto evropskega miru. Prvi borec za to idejo je bil naš blagopokojni viteški kralj Aleksander I. Uedinitelj, ki je padel sredi borbe za mir med narodi in v državi sami. Vsi navzoči so počastili spomin velikega pokojnika s soglasnim vzklikom: Slava! Nato je tov. Juvan v glavnem izvajal sledeče:

V tej dobi krize in brezposelnosti se je javnost privadila gledati v delavcih nezanesljive, nevarne, delomrznne elemente. V resnici pa se delavci ne bore za nič drugega, kakor da terjajo svojo pravico do dela. Zato brezposelnosti tudi odklanjajo podpore, pač pa vsi soglasno zahtevajo, da se izvedejo velika javna dela, pri katerih bi lahko našli zaposlitve in kruha vsi. (Burno odobravanje: Tako je!) Tudi sredstva bednostnega fonda so zato, da bi delavci dobili dela. V ta bednostni sklad prispevajo sorazmerno delavci največ, čeprav sami niti toliko ne zaslužijo, da bi mogli živeti. Vrhu tega pa se jim godi še ta krivica, da nimajo nobene besede pri gospodarstvu z zbranim denarjem. Samo v Ljubljani je bilo vplačanih v bednostni fond dva milijona bednostnega davka, iz fonda pa je mestna občina prejela samo pol milijona! Nihče ne ugovarja, da se iz tega fonda zaposlujejo uradniki, med katerimi vlada prav tako občutna brezposelnost, kakor med delavstvom. Vendar smo mnenja, da bi se morala sredstva bednostnega fonda uporabljati predvsem za zaposlitev brezposelnih delavcev.

Povsod so danes na dnevnem redu redukcije osebja in redukcije plač, čeprav so te redukcije mnogokrat povsem nepotrebne. Zato je prva in najglasnejša zahteva delavstva, zahteva po zakoniti zaščiti minimalnih mezd. Zakonodajca pa seveda ne sme plače, do katere se je priboril naš delavec, izenačiti s stanjem v južnih krajih, kjer vladajo v tem pogledu zelo žalostne razmere, da se z našimi res ne dajo primerjati. Prav tako je nujna rešitev vprašanja o zavarovanju za brezposelnost in starost. Pred kratkim se je o tem vprašanju vršila anketa, a delavstvo je bilo prejelo pripravljenost, da bi s svojimi zahtevami moglo prodreti. Borze dela so bile ustanovljene predvsem, da bi brezposelnim posredovale delo. A ta opravke je skoraj povsem odpadel, tako da so danes borze dela samo še nekakšne podporne institucije za brezposelne. Nujno je, da se borze dela debirokratizirajo in da se prilagodijo živim potrebam časa.

Eno izmed najbolj učinkovitih orožij proti brezposelnosti bi bila brez dvoma uvedba 40-urnega delovnega tedna. Delovni čas pa je seveda treba regulirati tako, da se zaslužek ne bi znižal. Važno je tudi vprašanje tujih delavcev in namučencev, ki jih je okrog 32.000 v naši državi. Vsa ta mesta bi lahko zasedli domači ljudje, ki so prav tako dobro kvalificirani. Tujci pa še navadno prejemaajo za enako delo dvakrat večje plače.

Osnovni pogoj za vsako zboljšanje položaja delavcev pa je uvedba obveznih kolektivnih pogodb. Delodajalci so proti kolektivnim pogodbam v enotni fronti uvedli organizirano akcijo, prav tako pa mora tudi delavstvo skupno nastopiti, da prepreči njihovo namero. De-

lo je pod zaščito države, vsak delavec ima pravico do dela in do poštene mezd. Stara resnica je, da je država srečna, če je srečno njeno prebivalstvo, a prebivalstvo je srečno le, če vlada socialna pravičnost. Nacionalni delavci verujejo v svojo državo in hočejo samo izboljšati razmere v nji, zato pa tudi smejo terjati, kar jim po božjih in človeških postavah gre. V dravski banovini imajo nacionalne organizacije organiziranih okrog 14.000 delavcev in namučencev.

Organizacijsko delo NSZ v Ljubljani se je v tem letu živahno razvilo in število članstva je naraslo za blizu 100%. Delavstvo v Ljubljani vedno bolj spoznava, da je samo v narodni organizaciji njegova rešitev. Danes ni več podjetja v mestu, kjer narodna organizacija ne bi imela svojih zastopnikov.

Mestna občina prav po očetovsko skrbi za one, ki so padli v bedo, želeli bi samo, da bi se za brezposelne in siromašne enako pobrigale vse druge ustanove, ki so poklicane za to. Prav obžalovanja vredno pa je dejstvo, da se regulacija ljubljanske, od katere je toliko družin za trdno pričakovalo dela in kruha, tako dolgo odlašajo. Če pomislimo, da je podjetje Dukić, ki je izliciralo dela, znižalo uradni proračun za 12%, bomo vedeli, da je šlo to znižanje samo lahko na račun delavskih mezd. Prej so delavci zaslužili v Ljubljani po 3.75, 3.50, 3.25 Din, v zadnjem proračunu pa je podjetje predvidelo za delavske mezde samo 3.05. Če takšna ponudba je sramotna, še bolj sramotna pa je, da se je našel v Ljubljani nekdo, ki je znal sestaviti še nižji proračun in ki je mezd znižal na Din 2.—, da je s tem izigral izvedbo dela.

Pri tej priliki se je tov. Juvan dotaknil tudi razmer v Strojnih tovarnah in livarnah, kjer se delavci pravkar bore proti novim obsežnim redukcijam. Strojne tovarne že nekaj časa sem tako prakticirajo, da stalno nekaj delavcev sprejemajo, nekaj pa odpušcajo. Takšnih razmer so pa v veliki meri krivi marksisti, ki imajo vodstvo delavstva v tem podjetju v rokah in ki so tudi pri teh najnovejših redukcijah skušali doseči, da noben nacionalni delavec ne bi več ostal v službi. Vse te mahinacije pa dosega le ta namen, da bo kmalu vse delavstvo Strojnih tovarn v nacionalnem taboru.

Tudi postopek marksistov v Delavski zbornici napram zastopnikom nacionalnega delavstva je tak, da bo moralo nacionalno delavstvo obračunati z marksistično dvoreznostjo. (Burno odobravanje.) Svojo veliko ljubezen do delavstva so marksisti iz Delavske zbornice pokazali tudi s tem, da dvoranice za zborovanje niso zakurili. (Ogorčeni medklci.)

Ob koncu obširnega govora, ki so ga zborovalci ponovno prekinjali z navdušenim odobravanjem, je predsednik tov. Juvan naglasil potrebo, da prav vsi delavci sodelujejo v svoji organizaciji, svoja izvajanja pa je zaključil z vzklikom: Čuvajmo Jugoslavijo, čuvajmo delavski razred!

Po govoru tov. Juvana je predsedujoči tov. Varšek predlagal, da se odpošlje s shoda novemu ministru za socialno politiko in narodno zdravje g. dr. Dragu Marušiču brzojavni pozdrav, kar je bilo z največjim navdušenjem sprejeto. Nato je podal besedo strokovnemu tajniku tov. Vekoslavju Bučarju, ki je živahno pozdravljen obrazložil še nekaj aktualnih vprašanj, ki živo režejo v življenje našega delavskega sloja. Proti znižanju mezd, ki ga opažamo na vseh koncih in krajih, lahko uspešno nastopi samo enotna nacionalna delavska fronta. Zavrniti je treba osnutek zakona o minimalnih mezdah, kakršnega so izdelali marksistični voditelji. Pred kratkim je anketa NSZ, na kateri so sodelovali tudi zdravniki, ugotovila, da je potreben za štiričlansko družino mesečni dohodek najmanj 1830

Din. V Skoplju pa je izračunal marksist Purić, da za štiričlansko družino zadošča na mesec že 650 Din. Zakon o minimalnih mezdah mora upoštevati življenjske potrebe po posameznih krajih, zlasti pa mora tudi zagotoviti obvezno kolektivno pogodbo.

O sklepu nedavnega kongresa marksističnega delavstva v Sarajevu, da naj borze dela že to zimo razdele med brezposelne vse svoje rezervne fonde, je tovariš Bučar izrazil zahtevo, da se ta denar ne uporabi za podpore, temveč za izvedbo velikih javnih del, pri katerih bo lahko zaposleno vse delavoljno delavstvo.

V svojem nadaljnjem govoru je tov. Bučar odgovarjal na razne medklce, ki so jih delali nekateri nahujskani marksistični razgrajči med govorom tovariša Juvana. V svojih izvajanjih je temeljito obračunal z marksistično demagogijo, kar so navzoči zborovalci burno odobraval. Sploh je bil govor tov. Bučarja z navdušenim ploskanjem večkrat prekinjen.

Na koncu je tov. Anton Varšek prečital naslednjo resolucijo, sestavljeno v smislu govorov obeh govornikov:

Delavstvo, zbrano na javnem shodu nacionalnega delavstva Ljubljane in okolice ugotavlja, da se položaj delavstva iz dneva v dan slabša. Da bi se to popravilo ali vsaj nadaljnje izkoriščanje zaustavilo, zahteva:

1. Zakon o minimalnih mezdah naj se čimprej uzakoni, in to po načelu, da mora imeti vsako podjetje s svojim delavstvom obvezno kolektivno pogodbo. Zakon naj se pri določevanju minimalnih mezd ozira na potrebe in življenjske

ske razmere delavstva v posameznih banovinah. Da se prepreči izrabljanje žensk, kojih delo se sramotno nizko plačuje, naj se mezde delavcev in delavk izenačijo.

2. Delavsko zavarovanje naj se čimprej razširi tako, da bo vsak delavec zavarovan tudi za slučaj starosti in onemoglosti.

3. Delavstvo smatra podpore za nujno zlo. Sprejema jih, ker je k temu radi pomanjkanja dela prisiljeno. Zahteva naj se razne podporne fonde, predvsem rezerve borze dela, uporabi za večja javna dela ter tako zaposli brezposelno in delavoljno delavstvo.

4. Pri javnih delih naj se upošteva prvenstveno domače delavstvo.

5. Delavstvo zaposleno pri delih, ki se opravljajo iz bednostnega fonda, naj ima enake mezde, kakor ostalo delavstvo v kraju. Tudi se mora delavstvo bednostnega fonda zavarovati za vse one slučaje, za katere mora biti delavec po zakonu zavarovan.

6. Ker je večina obrtnih vajencev iz delavskih družin, ugotavljamo, da je socialna zakonodaja obrtnega naraščaja pomanjkljiva. Zato zahtevamo, da se ta pomanjkljivost popravi. Oblast pa noprošamo za energične ukrepe, da se skromna določila obrtnega zakona, ki se tičejo obrtnega naraščaja, najstrožje izvajajo.

Potem, ko je bila resolucija z živahnim odobravanjem soglasno sprejeta, je tov. Varšek še enkrat pozval vse zborovalce, naj se oklenejo nacionalne organizacije, ki v narodni državi edina lahko privede delavstvo do zmage, ter je zaključil lepo uspeli shod.

Javna dela

Pod gornjim naslovom prinaša božina številka »Kmetijskega lista« članek, ki ga radi zanimivosti ponatiskujemo.

Po prvem grehu, tako beremo v svetih knjigah, je Bog človeka izgnal iz raja, kjer je človek dotlej živel brez dela, in ga obsodil na delo z besedami: »V potu svojega obraza boš jedel svoj kruh«.

Človek je torej primoran in dolžan delati, če hoče živeti in delo je človeku dolžnost, pa tudi pravica.

Današnje razmere pa so žalibog take, da je ta pravica in ta dolžnost za milijone ljudi le na papirju! Namesto človeka dela danes stroj, človek pa mora mirno trpeti in gledati, kako se ustvarjajo vse dobrine sveta brez njega. Moderni kapital namreč ne pozna človeka in ne da, da bi plodove in udobnosti strojnega dela uživali vsi, vsak po zaslugi, ampak pozna samo vedno večji kup lastnega dobička. Te dobičke pa moderni kapital kopiči v bankah itd. in jih prav nerad obrača v vedno novo ustvarjanje. Tako doživljamo danes gospodarski zastoj — krizo —, in mi vidimo na eni strani nakopičene silne milijarde, ki nič ne »delajo«, na drugi strani pa milijone lačnih ljudi, ki tudi nič ne delajo, ker dela nimajo...

Brez kapitala (denarja) danes ni dela — to nam pove vsakdanja izkušnja. Vidimo in vemo pa tudi, da je denar tukaj; samo vsak ga nima. Če pa je denar tukaj, in če vidimo, da ga njegovi lastniki nočejo »obračati« in ustvarjati nove možnosti za delo, tedaj je dolžnost javne uprave, predvsem države, da lastnike denarja prisili s primernimi postopki, da žrtvujejo vsaj nekaj svojega kapitala za dela, bodisi za zasebna, največkrat pa za javna dela.

Država ima pravico, da nalaga državljanom davke, na drugi strani pa ima dolžnost, da skrbi za vse državljanine in da jim v slučaju potrebe priskoči na pomoč s sredstvi, ki jih potom davka nabere od onih, ki imajo. Država (banovina, občina) pa lahko primeren ali potreben del takega denarja med potrebne ljudi razdele v obliki podpor ali pa tako, da potrebne ljudi zaposli.

»Podpore« so danes povsod spoznali za nekaj grdega in nemoralnega, kar ni v skladu s človeškim dostojanstvom. V svetih knjigah ne stoji zapisano:

»Prejemal boš podporo,« ampak tam stoji: »Delaj boš in v potu svojega obraza si boš svoj kruh zaslužil!« Zato pa dandanes povsod izvršujejo velika javna dela, da si ljudje svoj kruh, čeprav črn in trd, z delom zaslužijo. Podpore so le za starce, za bolnike in za otroke, ne pa za zdrave ljudi.

Za sistem javnih del se je odločila tudi naša državna uprava s tem, da je ustanovila poseben »Fond za javna dela«, v katerega se stekajo postavno določene dajatve in ki ga razdele na posamezne banovine. Naša banovina pa je šla še dalje in je ustanovila še svoj poseben »bednostni fond«, ki ga poleg rednih proračunskih izdatkov večinoma tudi uporabi za isti namen.

Dosedanja izkušnja pa kaže, da za javna dela določena sredstva nikakor ne zadoščajo, da bi prišli vsi delazmožni in delavoljni ljudje do zaslužka in do kruha. Zato pa bo neobhodno potrebno, da se ta sredstva zvišajo ali z odločitvijo novih virov, ali pa bo treba iz že obstoječih virov določiti manj za druge manj važne stvari in dati več za javna dela. Brez gledališč n. pr. se da živeti, brez kruha pa ne — to načelo bo morala upoštevati tudi naša javna uprava. Denarja je dovolj, samo dobre volje je treba, da se poišče in prime in da se pravilno obrne!

Nova vlada

Nedavno smo dobili novo vlado, ki jo je ves narod z navdušenjem pozdravil. V njo so stopili skoraj sami novi ljudje, zato si vsi obetamo od nje, da bo izboljšala predvsem gospodarsko stanje v državi. Za nas je važno tudi to, da je vlada izjavila, da bo nadaljevala v notranji politiki politiko blagopokojnega kralja ter da bo hodila po poti, začrtani v šestojanuarskem manifestu. Z navdušenjem je nacionalno delavstvo pozdravilo imenovanje g. dr. Draga Marušiča, ki je v novi vladi postal minister za socialno politiko in narodno zdravje.

**Delavci, stopite
v vrste NSZ**

Ukinjeno pobiranje 1 odst. izrednega prispevka

V zadnji številki »Dela« smo objavili razsodbo upravnega sodišča v Celju glede pobiranja 1% izrednega prispevka od delavcev. Finančna direkcija v Ljubljani se je proti tej razsodbi pritožila na Državni svet v Beogradu, ki pa je s svojo razsodbo potrdil razsodbo upravnega sodišča. Radi tega je finančna direkcija v Ljubljani razposlala 8. januarja t. l. vsem davčnim upravam odlok, ki pravi naslednje:

Upravno sodišče v Celju je v več analognih slučajih razsodilo, da z razpisom finančnega ministrstva od 4. junija l. 1934 (36.156) ni pravilno interpretiran § 16. finančnega zakona za leto 1934/35, ker navedeni paragraf ipso iure oprošča izrednega doprinosa vse uslužbenke, ki so oproščeni uslužbenskega davka. Po razlagi upravnega sodišča so izrednega prispevka oproščeni vsi delavci, pri čemer je pojem »delavca« razumeti po določilih zakona o zaščiti delavcev. Za delavce potemtakem ni smatrati nameščencev, ki v glavnem le nadzorujejo delovanje drugih ročnih

delavcev. Obratovodje, mojstri, polirji itd. so torej zavezani izrednemu prispevku. Dedukcijo upravnega sodišča je v konkretnem primeru potrdil Državni svet z razsodbo od 17. decembra 1934, št. 33.143.

Glede na navedeno razsodbo Državne sveta vam naročam, da v bodoče ne pobirate več izrednega prispevka po določilih prej omenjenega razpisa finančnega ministrstva št. 36.156/34, temveč da smatrate do nadaljnjih navodil vse delavce in dninarje proste izrednega prispevka, pri čemer je pač pojem delavca pravilno interpretirati.

Z zgornjim razpisom finančne direkcije je torej uspešno zaključeno prizadevanje za pravilno interpretacijo § 16. finančnega zakona, ki je trajalo skoro pol leta.

Doseči bo treba sedaj še to, da se od delavcev nepravilno pobrani in preodkazani zneski tega 1% izrednega prispevka povrnejo delavstvu. Kakšen je za enkrat postopek, smo opisali v zadnji številki našega lista.

Nepotrebna in umazana hujskarija

V Strojnih tovarnah se je pripetil naslednji slučaj: neki vajenec je vzlic opozorilu in nalogu, da sme pometati delovne prostore le po predhodni oškropitvi z vodo, da se s tem prepreči dviganje prahu, pometal prostore na suho in dvigal cele oblake prahu. Ko je tako pometal pred nekim delavcem, ki je slučajno naš član, je tega tako opral, da ga je spravil iz ravnotežja in mu je zbil čepico z glave. Razumljivo je, da mi ne odobravamo takih nastopov in je tudi naš član sam obžaloval to dejanje ter odložil za upniško mesto, katerega je dal organizaciji na razpolago. Taki slučajji se po tovarnah večkrat dogajajo in so šli gotovo gospodje vselej mirno preko njih, posebno so šli preko slučajja, ko je njihov zaupnik trikrat zbil na tla vajenca in ga pošteno premikastil. V tem slučaju pa so dvignili velik halo in napravili iz muhe konja. Iz malega običajnega slučajja so v svojih listih napravili celo afero. Operirali so z divjaštvom, srednjeveškim mučenjem itd. Nas ti napadi pu-

stijo hladne. Vemo, da ne gre tu toliko za zaščito vajencev, kakor za gonjo proti delavcu, ki ne trobi v marksistični rog, ampak je v taboru nacionalistov. Mi bi zaščitne besede marksistov pozdravili, če bi bili tudi svojčas zagnali vik in krik, ko je njihov zaupnik sodrug Ropret res pošteno premikastil vajenca in je baje ta vajenec moral iskati zdravniške pomoči. Mi smo takrat tudi obsodili tako početje zaupnika, nismo pa nikogar hujskali in ne zagnali huronskega krika. Marksisti naj lepo mirujejo, če ne bomo brez pardaona tudi mi opisali grozodejstvo marksističnega prvaka in s tem pokazali svetu, kako znajo v teoriji ščititi vajence in kako jih ščitijo v praksi. Ponavljamo: mi obsojamo pretepavanje vajencev, še bolj pa obsojamo nepotrebno in umazano hujskanje vajencev proti delavcem. Za nas je to poglavje zaključeno. Če ne bo miru z druge strani, pridemo z dejanji in imeni na dan.

Županska zveza in bratovske skladnice

Županska zveza v Ljubljani nas naproša za objavo sledečega dopisa:

Županska zveza v Ljubljani je sklicala dne 7. decembra 1934 v Ljubljano predstavnike zainteresiranih občin, rudarskega pokojninskega zavarovanja, predstavnike rudarskega delavstva in rudarskih podjetij na

anketo o sanaciji pokojninskega zavarovanja rudarjev.

Na tej anketi se je ugotovilo, da bo znašal primanjkljaj pokojninske panože Glavne bratovske skladnice v Ljubljani v tekočem letu nad 1 milijon Din.

Predvideti je, da bodo rezerve te panože, ki znašajo le okrog 14 milijonov Din namesto 430 milij. Din, — kolikor bi morale po načelih kapitalnega kritja znašati — v nekaj letih izčrpane.

Na področju te Bratovske skladnice se kaže očitno, — velja pa to v latentni obliki tudi za ostale Bratovske skladnice v državi, — da stoji rudarsko pokojninsko zavarovanje v naši državi pred pravo katastrofo in da so bili vsi dosedanjí sanacijski ukrepi nezadostni.

Napori neposrednih interesentov za sanacijo rudarskega zavarovanja so bili v dravski banovini ogromni.

Prispevek za pokojninsko zavarovanje znaša v dravski banovini že 14% od kategorijskega zasluzka in je dosegel letno povprečno višino Din 1251.—, kar pomenja vprico skrajšanega dela v teh rudnikih še več kakor 14% dejanskega zasluzka.

Povprečne dajatve pokojninskega zavarovanja so Bratovske skladnice stalno znižavale; — danes odgovarjajo pri dokazani popolni onemoglosti le najnujnejšim vzdrževalnim stroškom upokojenca.

V rudniških revirjih dravske banovine vzdržuje danes preko Bratovske skladnice ali preko občine vsak delno še zaposlen rudar še po enega onemoglega ali brezposelnega rudarja ali svojca. Breme pa še vedno rastejo in postajajo neznosna. Stojimo pred katastrofo rudarskega zavarovanja.

Katastrofa rudarskega zavarovanja je za stare rudarske revirje, kjer predstavljajo rudniki skoraj edini pridobitni vir celih občin, istovetna s katastrofo ubožnega skrbstva sploh.

V tej obupni situaciji apelira anketa na pomoč širše javnosti in vidi edino rešitev v tem, da se uvede v celi državi v svrhu sanacije rudarskega pokojninskega zavarovanja čimprej specialne davčnine na produkte rudarske in topilniške industrije, ki naj nadoknadijo manjkajoče kapitalno kritje rudarskega starostnega zavarovanja.

Naši občni zbori

Po sklepu seje upravnega odbora NSZ morajo imeti vse podružnice in društva NSZ svoje občne zборе najpozneje do 15. februarja t. l. Vse organizacije opozarjamo na to in jih prosimo, da skličejo čimprej občne zборе. Občni zbor je javiti centrali, da pošlje svojega delegata.

Naše okrajne konference

Naše prihodnje okrajne konference se vršijo dne 27. januarja t. l. na Jesenicah in 10. februarja v Mariboru. Članstvo bo vabljeno na te konference s posebnimi vabili; prosimo pa vse, da si rezervirajo čas.

Naš pokret

Seja upravnega odbora NSZ

Upravni odbor NSZ je imel v nedeljo 6. t. m. svojo sejo, ki se je vršila v sejni dvorani Delavske zbornice. Seje so se udeležili odborniki polnoštevilno, kar dokazuje veliko disciplino v organizaciji. Na seji je podal predsednik tov. Rudolf Juvan pregledno poročilo o vseh aktualnih vprašanjih, posebno se je bavil z vprašanjem socialne-zaščitne politike v naši državi in se pri tem dotaknil vprašanja zaščite delavske mezd, borze dela, delavske zbornice itd. V svojem izvajanju je ugotovil predsednik izredno lep napredek našega pokreta in je konstatiral, da je tako članstvo, kakor organizacije napredovalo. Povsod je opaziti lep napredek naše misli. Danes ga ni kraja, kjer bi mi ne imeli svojih postojank. Vzlic temu pa moramo nadaljevati z delom in skrbeti, da bomo v vsaki tovarni in delavnici imeli svoje ljudi. Poročilo tov. predsednika je bilo vzeto na znanje z odobravanjem. Namestnik blagajnika tov. Varšek je podal sliko o stanju blagajne in pri tem naprosil odbornike, naj poskrbijo, da

bodo vse podružnice v redu plačevale članarino centrali. Tajnik tov. Kravos je podal daljši referat o volitvah zaupnikov in nazorno pokazal, kako se izvedejo take volitve. Konstatiral je, da so te volitve preveč komplicirane in da bo treba podvzeti primerne korake, da se način volitev obratnih zaupnikov poenostavi. Po poročilih članov predsedstva se je razvila debata, v katero je poseglo več odbornikov. Debata je bila stvarna in je pokazala veliko zanimanje za naš pokret in vsa delavska vprašanja. Po debati so bili napravljene naslednji sklepi: 1. Nadaljuje se z okrožnimi konferencami po vseh okrožjih. 2. Zaproši se ministra za socialno politiko, da sprejme večjo delegacijo zastopnikov NSZ, ki mu bo predložila želje in zahteve NSZ. 3. Da se vrši prihodnji delegatski zbor in kongres NSZ v mesecu maju v Celju. 4. Da se vrši o binokostih romanje nacionalnega delavstva na Oplenac in 5. Da Izvrševalni odbor pripravi vse predloge in spremembo pravil za delegatski zbor.

Podružnicam je bil dostavljen zapisnik te važne seje.

Romanje na Oplenac

Upravni odbor NSZ je na svoji zadnji seji sklenil, da se bo vršilo o binokostih 9. junija t. l. romanje članov NSZ in njihovih prijateljev na Oplenac, da se tamkaj poklonijo manom viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja. Izvrševalnemu odboru je dan nalog, da oskrbi vse potrebno za to romanje. Po tem sklepu naše vrhovne instance, je naša naloga, da se resno pripravljamo za ta pohod v Beograd in Oplenac. Vsaka podružnica naj takoj prične sprejemati prijave in članstvo opozori na to romanje. Članstvo naj prične štediti in naj se pri vseh podružnicah uvede članska štednja, da si tako člani prihranijo potrebna sredstva za to potovanje. Vožnja bo stala tja in nazaj okrog 200 Din in homo čimpreje točno o tem poročali. Udeleženci se bodo ustavili tudi v prestolnici, v Beogradu, da se ogledajo. Tovariši, tovarišice, prijatelji, pripravljamo se z vsjo resnostjo za naš pohod v Beograd in na Oplenac, da se tamkaj poklonimo našemu visokemu zaščitniku in darovalcu našega prapora in da tudi na njegovem vzvišenem grobu položimo prisego, da bomo čuvali Njegovo Jugoslavijsko.

Fuj, fašisti!

Tako je kričalo marksistično delavstvo iz ljubljanskih Strojnih tovarn na svojem shodu, ko je referent Delavske zbornice, ki se sam sebe imenuje ravnatelj, g. Kopač, udrihal po nacionalnem delavstvu, češ, da so to sami fašisti, ki jim samo še manjka uniforma in »hakenkrajc«. Nas te besede g. »ravnatelja« Kopača prav nič ne bolijo. Zanima nas samo vprašanje, da li se sme uradnik Delavske zbornice, ki jo plačujejo vsi delavci brez razlike barv, tako daleč spozabiti, da udriha po ogromnem delu tega delavstva. To vprašanje bo vsekar rešil upravni odbor zbornice tako, kakor mora biti rešeno, ker mi smo celotni akt o tej zadevi istemu že izročili. Kar se pa tiče neprestanega zbadanja nacionalnega delavstva s fašisti, svetujemo g. »ravnatelju« Kopaču, da naj nikar ne kliče vraga, ker se mu sicer lahko pripeti, da bo nacionalno delavstvo, ki je vedno bilo demokratično usmerjeno, res enkrat po fašistično napravilo konec neprestanim izzivanjem. Mastni pljunka, ki so padali ob izvajanjih gosp. »ravnatelja« na parketna tla, nam niso škodili, ker imamo zelo dobra pljuča. Ne vemo pa, kako so bili z njimi zadovoljni navdušeni marksistični nedeljski plesalci. O tem bodo mogoče oni poročali v svojem tisku ali pa g. Kopač na prihodnjem zboru kovinarjev.

Po svetu

Češkoslovaška rudarska deca pride na Jadran. 400 rudarskih otrok iz bratske češkoslovaške republike bo prihodnje leto taborilo na naši jadranski obali. Za njihovo dvomesečno bivanje v Jugoslaviji je dala češkoslovaška bratovska skladnica na razpolago 300.000 češkoslovaških kron, kar znaša v naši valuti preko pol milijona dinarjev.

Kako skrbje na švedskem za svoje brezposelne. Celokupni izdatki za pomoč brezposelnim na švedskem so znašali v času od leta 1924 do 1933 skupno 496.700.000 švedskih kron. K temu je prispevala država 303 milijone kron ali 61%, občine so prispevale 189 milijonov kron ali 38%, pokrajinske uprave pa 4.700.000 kron ali 1%.

Plačujte rudarje v redu!

Rudarji rudnika v Lešah pri Prevaljah se pritožujejo, da ne prejemaajo v redu izplačila mezde. Zaostanek na mezdi je že za dva meseca. Rudarji, ki itak nimajo velikega zasluzka, so hudo prizadeti, če morajo čakati na izplačilo mezde po cela dva meseca. Rudarska oblast naj tu napravi red in zahteva od podjetja, da plačuje svoje delavce v redu. Glavni zaupnik II. skupine rudarjev je v tej zadevi sicer interveniral, ni pa bila ta intervencija uspešna, ker rudarji še danes čakajo na neizplačano mezdo. Obsojanja vreden pa je način interveniranja tega rudarskega zastopnika. Našega podružničnega predsednika je tudi povabil k intervenciji, naročil pa mu je, da mora čakati pred vrati, kar je naš predsednik odklonil in se vrnil domov. Čudno je tako postopanje rudarskega zaupnika, a ker je marksist, ga razumemo in ne delamo iz tega prevelikega vprašanja. Časi se hitro spreminjajo in bo morda še prišel čas, ko bo kdo drugi čakal kot psiček pred vrati. Pa pustimo to. Mi smo hoteli s tem samo opozoriti rudarsko oblast, da napravi pri takih rudnikih red in zahteva takoj in neodložljivo, da se rudarjem izplača zaostala mezda in v bodoče izplačuje v redu.

Zdravilišče v Kasindolu

Delavskemu zdravilišču in okrevališču Kasindol pri Sarajevu bodo spomladi prizidali velik in modern paviljon, ki bo izdatno razširil to važno zdravilišče delavskega zavarovanja. Kasindolsko zdravilišče je ustanovila nekdanja sarajevska okrajna bolniška blagajna, leto dni pa je prišlo zdravilišče pod upravo SUZOR-ja v Zagrebu. V zdravilišču je do sedaj deset paviljonov, ki se imenujejo: Zagreb, Split, Sarajevo, Banjaluka, Cetinje, Ljubljana, Bosna, Mostar, Beograd in Skoplje. Zadnji trije paviljoni so za ženske, vsi ostali pa za moške. Po statističnih podatkih se je v tem zdravilišču zdravilo doslej 17.000 bolnikov, ki so prebili v zdravilišču 550.000 dni. Dnevno je v zdravilišču 150 do 200 bolnikov. Doslej so v zdravilišču na službi trije zdravniki, po razširitvi pa jih bo treba več.

Kaj pa to?

S zadnjimi pošiljkami lista smo poslali na naslov podružnice Črna 10 izvodov lista pod skupnim ovojem. Podružnica nam sporoča, da je na ovoju sicer bilo zapisano 10 izvodov, da je pa prejela v ovoju samo tri liste. Uprava lista pa trdi, da je bilo v ovoju točno 10 števil. Nastane vprašanje, kam se je izgubilo sedem izvodov lista. Morda bi nam to pojasnila prizadeta pošta?

Zahvala.

Izvrševalni odbor, tajništvo in uredništvo lista NSZ so prejeli od strani članstva in naročnikov nebroj novotnih voščil. Vsem se za poslane čestitke tovariško zahvaljujemo.

Podružnice nam pišejo

Guštanj

Shod NSZ. Naša podružnica je sklicala za soboto 12. januarja ob 20. uri v gostilni »pri pošti« javen delavski shod, ki se ga je udeležil kot delegat centrale tov. Vekoslav Bučar iz Ljubljane. Shod je vodil naš tov. predsednik Cikulnik, ki je izrazil svoje obžalovanje nad tem, da niso navzoči oni, katere smo najbolj želeli videti na shodu, da bi se lahko pogovorili iz oči v oči. Za njim je poročal o najbolj perečih delavskih vprašanjih tov. Bučar, ki je žel za svoja izvajanja mnogo odobravanja. Po njegovem govoru se je razvila živahna debata, katere so se udeleževali tudi mnogi navzoči marksisti. Tako shod, kakor debata, so bili na višku.

Dvojna božičnica. Guštanjaska jeklarina je pred božičnimi prazniki primerno nagradila delavstvo in nameščenstvo z božičnimi nagradami. Med tem ko so delavci prejeli kolektivno odpoved s posebnim razglasom, je bila nameščenstvu izplačana trinajsta plača. Delavstvo ni zavistno, da je nameščenstvo dobilo božično nagrado, le razburjeno je bilo, da je podjetje baš pred tako velikimi prazniki razglasilo, da se vsemu delavstvu služba odpove. Podjetje bi bilo lahko prihranilo tako darilo za po praznikih, ker je s takim darilom marsikateri delavski družini napravila praznike izredno težke. — Kot smo že poročali, so se vršila nedavno pogajanja v tej tovarni radi sklenitve kolektivne pogodbe. Do tega ni prišlo, ker je ravnatelj podjetja izjavil, da ni opolnomočen. Po pogajanjih pa se je podjetje pričelo samo pregovarjati z delavstvom, da tako izloči od sodelovanja organizacije in Delavsko zbornico. Razumljivo je, da tako »handlanje« ne bo prineslo delavstvu zaželjenega uspeha in bo treba pritisniti na podjetje, da se končno odloči, dati delavstvu kar mu pripada. O tem bomo še kaj povedali v prihodnji številki.

Hrastnik

Občni zbor. Podružnica NSZ v Hrastniku je imela v nedeljo 13. t. m. svoj redni letni občni zbor, ki se je vršil ob 9. uri dopoldne v dvorani Sokolskega doma. Občni zbor je bil dobro obiskan in mu je prisostvoval tudi zastopnik centrale tov. Kravos.

Občni zbor je otvoril tov. Ivan Gričar, ki je pozdravil vse prisotne in naprosil zastopnika centrale, da prevzame predsedstvo občnega zbora, kar je odobril celokupni občni zbor. Tov. Kravos je nato prevzel predsedstvo, se zahvalil za zaupanje in prešel k dnevnemu redu. Tajniško poročilo je podal tov. Ivan Rešek. Njegovo obširno in res stvarno poročilo so vzeli zborovalci z odobravanjem na znanje. Ravnotako so z odobravanjem vzeli na znanje poročilo blagajnika tov. Šaubergerja Rudolfa. Po poročilu člana nadzorstva tov. Podmenika Gvidota je občni zbor dal odbor in blagajniku absolutorij ter sprejel na znanje vsa poročila.

Po poročilih sta v daljših izvajanjih orisala položaj delavstva in rudarjev tov. Kravos iz Ljubljane in tov. Štruc iz Trbovelj. Obe poročili so vzeli zborovalci z odobravanjem na znanje.

Higijena pozimi

(Konec.)

Imamo tudi sredstvo, da damo mrzlim nogam novo življenje, da jih takorekč od znotraj ogrejemo. To so izmenjalne kopeli, masaža in gibanje (gimnastika).

Izmenjalno kopol si napraviš z dvema posodama vode. Najprvo deneš noge do polovice meč v posodo, kjer ima voda toploto 37 do 42° C, in pustiš noge v vodi pet do deset minut, toliko pač, da se ogrejejo, nato deneš noge v drugo posodo (škap, čebriček, kjer ti pa voda ne sme iti preko gležnjeve; voda mora biti naravno mrzla, pri malokrvnih in starejših osebah naj ima kakih 18 do 19° C. V tej vodi ostanjejo noge samo 10 do 20 sekund, največ pol minute. Vso proceduro moraš napraviti trikrat. Nato moraš noge dobro odrgniti in se vrh tega še razgibati (hoditi, skakati).

Velik strah za »mrzlonožnike« je trenutek, ko morajo iti v posteljo. Nikakor si ne morejo nog ogreti. Pomagajo naj si s segretim rutami, s katerimi ovijejo noge, ali pa naj denejo par ur, preden gredo v posteljo, termofor vanjo ali pa toplotno steklenico ali vročo vrečko peska; tik preden ležejo, naj vzamejo to iz postelje. Priporočajo tudi mehke nočne nogavice, ki morajo biti pa sedveda zelo široke, da jih takoj lahko odstranimo, ko so se noge zadostno ogrele.

Sledile so nato volitve in je bil za predsednika izvoljen tov. Blaž Draksler, za podpredsednika tov. Čatar, v odbor pa tovarši Podstudenšek, Šauberger, Menih, Hode, Emeršič, Gačnik, Plazer, Tenker in Kragelj, za namestnike tov. Legvart, Kuhar, Dobošek in Volarič, v nadzorstvo tov. Kurent in Babič, za njuna namestnika pa tov. Gričar in Kranjčan.

Po volitvah je novemu odboru čestital k izvolitvi zastopnik centrale tov. Kravos in ga pozval, naj nadaljuje z delom tako uspešno, kakor je to delal prejšnji odbor. V istem smislu je pozdravil novi odbor tov. Štruc, nakar je novi predsednik tov. Draksler obljubil, da bo z delom nadaljeval in prosil vse članstvo, naj ga pri delu podpira ter je potem občni zbor zaključil.

Dobrodelna prireditve. V nedeljo, dne 23. dec. l. l. ob 3. popoldne je obdarovala podružnica Nar. strok. zveze v Hrastniku ubožne otroke svojega članstva v spomin rojstnega dne blagopokojnega Viteškega kralja Aleksandra I. Uedinitelja. Prostori gostilne Roš so bili nabito polni otrok in ostalega občinstva. Obdarovanih je bilo 150 otrok. To dobrodelno prireditev so podprli sledeči darovalci: Kr. banska uprava s 500.— Din, steklarina v Hrastniku z 250.— Din. Po 100 Din so darovali: Ravnatelj ing. Drolz, ravnatelj inž. Prohaska, Tovarna kem. izdelkov in g. Ferdo Roš. Po 50 Din gg. dr. M. Neuberger, rudn. nadzornik inž. Burger, podjetnik Janko Hanžek, obratovodja steklarne inž. J. Schmauz, obratovodja inž. Ullmann, upokojeni šihtmojster Miloš Babič, rudniški zdravnik dr. Arnšek, upok. ravnatelj kem. tovarne inž. F. Burger, prokurist steklarne Franc Pečnik in čevljarški mojster Ignac Koritnik. Po 30 Din g. rudn. inž. R. Freyer, obratovodja inž. Karnovšek, uradnik kem. tov. Em. Zelinka, inž. Korbar, upok. nadpaznik Ivan Zavrašek ter brivski mojster Drago Lisac. G. šol. ravn. v pok. Anton Gnuš Din 25. Po 20 Din: rudn. nadpaznik Rudolf Zupan, urad. kem. tov. Bruno Diermayr, inž. Findeisen, rudn. nameščeneec Zolner, uradnik steklarne Franc Šuperger, uradnik Rudolf Runge, gostilničar Fric Hofbauer, občinski delovodja Alojz Podrenik, uradnik kem. tov. Fleimisch, gostilničarka Alojzija Šentjurg; po 10 Din: gostilničar Drago Logar, rud. nam. Drago Klemen, rud. nam. Kralj, nadpaznik Jože Trebežnik, rud. nam. Podmenik Ivan, avtopodjetnik Miloš Hercog, mesar Ivan Loger, poslovođa Nande Dragar, lekarnar mag. Josip Wardo, gostilničar Franc Laznik, posestnik Kocčevar, šolski upravitelj Vitko Jurko, gostilničar Vinko Domitrovič. Iz Laškega so darovali: dr. Fran Roš 100 Din, gostilničar Josip Igričnik 50 ter kmet. referent Ivan Zupan 5 Din. Iz Trbovelj: trgovec Drago Radej 50, nadalje tvrdka Bat'a 100, Vilim Brauns Celje 100 in uradnik Falske elektrarne Giber 20 Din.

V blagu so darovali poleg Trb. prem. družbe sledeči trgovci in obrtniki: Fr. Ribnikar, Štravs Alojz, Laznik Franc, Dergan Rudolf iz Laškega, Bauerheim Pavel, Birtič Slavko, Loger Alojz, Požun Edvard iz Trbovelj, Senica Vid in Karel, Josip Hofbauer, Čeplak, Benetek Franc, Šoper R., Bantan Karl, Majcen Martin, Brinar Anton, Draksler Jakob, Artur Nachbar, Zupan Neža, Drnovšek Franc, Hinka Francka sinovi, »Zlatorog«, Ko-

linska tovarna, Medič in Co, »Žika« in Kraner Ivan.

V najlepšo zahvalo vsem plemenitim darovalcem so bila pač od veselja žareča lica malih obdarovancev!

Huda jama

Razno. Stopili smo v novo leto, s tem je prišel čas, da napravimo kratek obračun našega dela v minulemu letu in da napravimo sklep za bodoče delo organizacije, ki naj bi rodil čim plodnejše sadove.

Ako pregledamo dosedanje delo naše organizacije, moramo ugotoviti, da je lepo število članstva sicer v seznamu, ki pa se žalibog po večini še daleč ni odzvalo svojim dolžnostim. Žalostna je slika blagajniškega stanja. Res so hudi časi. Slabi zaslužki povzročajo pri tovariških denarno krizo, vendar bi morali imeti vsi zavedni tovarši vsaj toliko smisla do organizacije, da bi plačali določeno članarino brez neprijetnih opominov. Vsak član se mora zavedati, da moramo od članarine plačati tudi list, ako bi pa isti prihajal brezplačno podprt od naših kapitalistov, potem je bolje, da taka organizacija ne obstoja. Ako bi se vsi člani zavedali svojih dolžnosti in plačali članarino vedno, bi lahko izhajal naš list redno vsak teden in vsi se zavedamo, da je to za naš pokret nujno potrebno, ker iz lista prejemo našo duševno hrano in potrebno je, da se izobražujemo, akoravno nas smatrajo nerazumni pridobitni krogi za »brezpravno rajo«, ki naj se zadovolji s krampom in lopato.

O gospodarskih in socijalnih razmerah v delokrogu naše občine se raznašajo vesti na zunaj, da srečna je občina Sv. Krištof, ki nima brezposelnih, osebno pa vsled tega, ker rudnik Huda jama obratuje redno. Resnici na ljubo povedano, da je rudnik reduciral znatno število rudarjev, baš radi tega, da je obrat redno obratovanje onih, ki še niso reducirani, in žalostno je, da se v nekaterih slučajih sprejemajo še vedno tuji ljudje, ki niso socijalno šibki (kupujejo posestva!), pač pa so deležni posebne protekcije, medtem ko so domači kvalificirani rudarji reducirani, odnosno so sprejeti kot »tabarharji«. Dosedaj ugotovljeno število brezposelnih presega že število 200, za katere se do sedaj ni brigal nihče. Radovedni smo, kaj je ukrenila naša občinska uprava glede brezposelnih na merodajnem mestu. Naj si vzame na ogled sosednje občine Trbovlje, Zagorje in Hrastnik-Dol in naj bo vendar enkrat prepričana, da so pri nas tudi brezposelni, ki so v obupnem položaju, njih otroci ne obiskujejo niti šole vsled pomanjkanja obleke in obuvala. Ti reveži se ne zadovoljijo s tem, da se jih ob priliki vsakih volitev obsipa z raznimi obljubami, ko pa zasedejo obljubovalci stolčke, pozabijo ob vsaki priliki sestave proračuna za brezposelne. Prihodnjic v tem pogledu več!

Morda so slični razlogi dovedli do mrtvila v organizaciji ravno radi tega. Sedaj pa, ko stopamo v novo leto, ki nam ne obeta nič dobrega, saj so na dnevnem redu konference zastopnikov nenasitnega kapitala, kako bi okrnili delavske, s trudom dosežene pravice, zmanjšali že itak nizke plače in z višanjem storitve reducirali delavce, je sveta dolžnost vsakega člana, da se zaveda svojih dolž-

nosti napram organizaciji in pridobiva vselej in povsod novih bojnikov za našo upravičeno stvar.

Občni zbor. V nedeljo 30. decembra 1934 se je vršil v gostilni Kozole na Brezmem redni občni zbor naše podružnice v Hudijami. Občni zbor je bil prav dobro obiskan in mu je prisostvoval delegat centrale tov. Kravos. Predsednik tov. Špende je otvoril občni zbor in pozdravil vse navzoče ter podal kratek pregled dela v minulemu poslovnem letu. Za njim sta poročala tajnik tov. Laznik in blagajnik Kajtna, nakar je preglednik računov predlagal blagajniku razrešnico in je občni zbor to soglasno sprejel. Zastopnik centrale tov. Kravos je v daljšem govoru podal bilanco za leto 1934 in orisal vse križe in težave našega delavca, predvsem pa težave našega rudarja. V svojem izjavljanju se je govornik dotaknil vseh perečih vprašanj in je med drugim podal tudi poročilo o stanju NZZ. Z veseljem je konstatiral, da je bilanca NSZ zaključena z velikim uspehom, ker je članstvo v minulemu letu nenavadno lepo naraslo. Govorili so še tov. Golob, Kajtna, Kaplja, Knez in Romo, nakar so sledile volitve novega odbora. Soglasno in z odobravanjem je bil za prihodnje poslovno leto izvoljen naslednji odbor: predsednik tov. Ivan Špende, I. podpredsednik tov. Jože Kaplja, II. podpredsednik tov. Ludvik Sluga, tajnik Drago Golob, njegov namestnik Jože Laznik, blagajnik Zvonko Kajtna, odborniki Alojz Gobjnikar, Ciril Skalich, Albert Šipek, Martin Ojstršek, Pavel Šeme, Martin Knez, Anton Knez, Franc Bastič in Marija Šipek, nadzornika Maksim Rome in Zvonimir Majdič, njihova namestnika Leopold Pavčnik in Jože Grlic. Po volitvah se je razpravljalo o raznih organizacijskih vprašanjih, nakar je predsednik tov. Špende zaključil lepo uspelo zborovanje. Po občnem zboru se je vršila prva seja novoizvoljenega odbora, ki se je na tej seji konstituiral in napravil načrt dela za prihodnje poslovno leto.

Na uspelem zborovanju in izredni disciplini članstva naši podružnici v Hudijami iskreno častimo in želimo, da ohrani tudi v bodoče to jekleno disciplino.

Kamnik

Sestanek podružnice. Naša agilna podružnica v Kamniku je sklicala za v sredo 16. t. m. zvečer na Duplici članski sestanek. Zavednost našega članstva se je pokazala v nabito polni gostilniški sobi. Na sestanku je poročal tajnik tov. Kravos o hranilnem skladu in o volitvah obratnih zaupnikov. K besedi se je oglašilo več drugih članov, ki so iznesli laži, s katerimi operirajo krščanski socijanci pred volitvami obratnih zaupnikov. Tako so n. pr. raztrosili po tovarni vest, da je NZZ intervenirala samo za njene odpuščene člane, medtem ko se za ostale reduciranice ni brigala. Tajnik podružnice je prebral dve originalni pismi na podjetje iz katerih je jasno razvidno, da je NSZ intervenirala za vse reduciranice ne oziraje se nato, če pripadajo NSZ ali ne. S tem je bila debela laž krščanskih ljudi dokazana. V zadnjem času se krščanski ljudje sploh radi poslužujejo laži, ampak jim bodo enkrat te laži presedle, ker nas bo minila potrpežljivost in bomo dali enemu ali drugemu izmed teh lažnivih ključev priliko, da lažno

pomaga proizvajati obilo toplote in ki jih podpira v borbi proti toploto jemajoči vodi. Maščoba je namreč najboljša kurivno sredstvo za živalsko in za človeško telo.

Fiziki so izmerili, da daje en gram maščobe več kot dvakrat toliko izgorilne toplote kakor en gram beljakovine ali pa en gram ogljikovih hidratov. Isto nam kaže tudi izkušnja; severnjaki na primer porabijo silno veliko maščobe, Laponci se pri ribjem olju najboljše počutijo in vzhodni Sibirci pijejo stopljeno surovo maslo na litre. To delajo instinktivno iz istih razlogov, iz katerih daje narava kitovemu dojenčku na razpolago mleko, ki je posebno maščobno.

Če hočemo v mrazu ohraniti našo toploto enakomerno, moremo to doseči na dva načina. Prvič moramo varovati naše telo pred preveliko oddajo toplote; to dosežemo tako, da naša stanovanja kurimo ter da nosimo »prav tople« obleke, po možnosti dvojno ali trojno, ker nas med obleko krožeči ali zaprti zrak kot slab prevodnik toplote obvaruje pred preveliko oddajo toplote. Na drugi strani moramo gledati na to, da proizvajamo v našem telesu več toplote, moramo torej v naši telesni peči bolje kuriti, moramo več jesti in uživati zlasti jedila, ki proizvajajo več toplote. In vemo tudi že, da je maščoba prvovrsten vir toplote; saj ima v hrani severnjakov prvo vlogo. Iz tega sklepamo, da

moramo uživati pozimi več maščobe, bodisi maščobo samo ali pa v obliki maščobnih jedil.

Od maščobe ali tolšče imenujemo tu sladko ali kislo smetano, surovo maslo, slanino, svinjsko mast, gosjo mast, rastlinsko umetno surovo maslo, margarino, tolstsi sir, olje, rumenjaki, kaviar, oljne sardine, jeguljo, slanike itd. Seveda moramo poleg tolšče uživati tudi ogljikove hidrate (kruh, riž, krompir, močnate jedi) in beljakovinsko hrano (meso, ribe, sočivje itd.); kajti enostranske izključno maščobne hrane želodec ne more prenesti in bi bila taka hrana povod za prebavne motnje. Ogljikovi hidrati in zelenjava (ohrovt, zelje itd.) so obenem izborni nosilci tolšče, ker jim v obliki surovega masla, slanine itd. pridenemo lahko obilo maščobe. Umetnost gospodinje obstoji večkrat tudi v tem, da napravi iz tolščnih snovi dobra jedila, n. pr. pečeno slanino z jajcem, sirni puding, surovomaslene kreme itd.

Ne smemo pa pozabiti, da moramo dovajati pozimi našemu telesu tudi nekaj surovega sadja (nekuhanega) — jabolka, hruške, orehe, banane itd.; kajti v sadju je prav mnogo vitaminov, ki so važni za osveženje krvi in za ohranitev naše odpornosti.

A glavno vlogo v zimski hrani imajo vendarle maščobne snovi.

trditev tudi dokažejo. NSZ se takih metod ne poslužuje, četudi se ji očita, da ni krščanska. Ve pa boljše kot krščanski ljudje, da se lagati ne sme, pa četudi v agitacijske svrhe. Laž ima koncem koncev kratke noge in se prekmalu izda. Svarimo tedaj lažnive kljukce iz krščanskega tabora, da prenehajo z lažmi, da ne bo nesreče. Pokažejo naj pa s stvarnim delom, da res pomagajo delavcu in naj ga preveč ne farbajo. Farbarija je ostudna in gorje onemu, ki se je poslužuje. Prej ali slej bo delavstvo uvidelo, da se ga farba in tedaj bo obračunalo z belimi, kot je to storilo delavstvo že marsikje. Danes so resni časi in ne gre, da bi se delavstvo farbalo. Boljša je resnica, četudi je včasih kruta. V strokovnem pokretu pa mora vladati resnica in se ne sme nikoli operirati z demagogijo. Ta nauk dajemo krščanskim ljudem z Duplice. Na svečnico dne 2. svečana se bo vršil popoldne ob 2. uri v gostilni Vavpetič v Šmarci občni zbor naše kamniške podružnice. Za vse člane in članice udeležba obvezna. Udeleži se občnega zbora tudi tov. Kravos, ki nam bo povedal zopet kaj novega. Pridite zato vsi.

Kranj

Članski sestanek. Članski sestanek naše podružnice NSZ se je vršil v nedeljo 23. decembra ob 10. uri dopoldne v društvenih prostorih v Narodnem domu. Forečal je tov. Vekoslav Bučar iz Ljubljane.

Umrli je našemu tovarišu predsedniku Žerjalu njegov sinček-edinček. Hudo prizadetemu tovarišu in njegovi soprogji naše globoko sožalje!

Ljubljana

Strojne tovarne in livarne. Delavstvo Strojnih tovarn in livarn bo 26. t. m. volilo svoje obratne zaupnike. Borba bo med nacionalnimi in marksističnimi delavci. Moči so enako močne. Z obeh strani se vrši agitacija. Marksisti se pri tem poslužujejo tudi laži, kar pa ne moti volilcev plave liste, ki bodo na dan volitev volili vsi do zadnjega listo NSZ. Tudi veliko neorganiziranih bo na dan volitev pokazalo, da so siti terorja marksistov in da hočejo imeti v tovarni mir. Dosedanji zaupniki, ki so bili skoro vsi rdeči se niso preveč obnesli in bo zato delavstvo tem rajše pokazalo rdečim hrbet in volilo plavo. Delavstvo Strojnih tovarn in livarn pozivamo, naj voli plavo, ki je edina prava. Vsi kandidati na listi NSZ so zreli možje, ki bodo znali uspešno braniti interese vsega delavstva. Zato bodo vsi delavci volili plavo.

Delavci-pevci. Pevski odsek NSZ vabi vse delavce, ki so pevci ali bi to radi postali, da se zglasijo v tajništvu NSZ in se priglasijo v pevski odsek. Pokažimo, da je tudi nam lepa pesem razvedrilo.

Naša predavanja. Vsak torek se vršijo v predavalnici Delavske zbornice ob 18. uri redna predavanja Prosvetnega odseka NSZ. Zadnji dve predavanji sta imela tov. Franjo Juvan, ki je predaval o sportu in tov. Vekoslav Bučar, ki je predaval o narodnih vladarjih v preteklosti. Člani NSZ se v velikem številu udeležujejo teh priljubljenih predavanj. Vabimo one člane, ki redno ne obiskujejo teh naših predavanj, da se za nje zanimajo in redno obiskujejo. V znanosti je moč. Med delavstvom mora prodrati kultura, ker le potem nje bo zasigurana naša zmaga. Vsi na predavanja ob torkih.

Knjižna akcija centralnega prosvetnega odseka. Na prošnjo naših podružnic v obmejnem ozemlju, da bi se pri njih ustanovile za delavstvo knjižnice, je centralni prosvetni odsek priredil knjižno nabiralno akcijo, ki je do sedaj pokazala prav lep uspeh. Prošnjam za knjižne darove so se že mnogi odzvali, tako da je nabranih že precej lepo število knjig. Največ knjig je darovala ljubljanska Zveza kulturnih društev. Konzorcij »Jutra« je poklonil več »Jutrovih« romanov ter 6 kompletnih knjig tedenske revije »Življenje in svet«. Poleg omenjenih darovalcev so prispvali po nekaj knjig tudi: knjigarna Kleinmayer & Bamberg ter tovarišica Franica Plutova, tov. Edvard Terkuč in tov. Vekoslav Bučar. Vsem dosedanjim darovalcem se tem potom najiskrenejše zahvaljujemo. Pričakujemo pa še večje število knjig od raznih zavodov in tudi posameznikov, ki so jih že obljubili. Dosedaj nabrane knjige smo že dali v vezavo in če se bo knjigovez količkaj podvizal bo prva knjižnica iz sedanje knjižne nabiralne akcije v kratkem ustanovljena pri naši marljivi podružnici na Otiškem vrhu.

Medvode

Članski sestanek. V nedeljo 23. decembra se je vršil v gostilni Možina v Go-

ričanah sestanek članstva naše podružnice. Kot delegat centrale se je sestanka udeležil tov. Vekoslav Bučar, ki je tudi podal navzočim obširen referat o najaktualnejših socijalno-političnih vprašanjih. Sestanek ni bil tako obiskan, kakor bi želeli, ker so ta dan nekateri oddelki tovarne obratovali. Za zaupniške volitve se marljivo pripravljamo in upamo, da bomo dosegli prav lep uspeh.

Otiški vrh

Občni zbor podružnice NSZ na Otiškem vrhu se je vršil v nedeljo dne 13. januarja popoldne v podružnični čitalnici, ki je bila pred kratkim otvorenja. Udeležba je bila prav dobra. Po poročilu funkcijonarjev, ki so podali izčrpna in vzorna poročila o svojem delovanju, so se vršile volitve novega odbora. Ostal je skoraj ves dosedanji odbor z malenkostnimi izpremembami. Odbor je sedaj sledeč: predsednik tov. Oskar Bregant, podpredsednik tov. Andrej Ponderl, tajnik tov. Franc Ferarič, blagajnik tov. Jože Valas, namestnik blagajnika tov. Jamnik Mirko, odborniki so tovariši (-ice): Širnik Ivan, Pandel Marija, Ruprecht Marija, Smonkar Jože. Zaupniki podružnice: Kotnik Maks, Špital Julka. Nadzorniki: Kotnik Maks in Pristovnik Robert. Vsi funkcijonarji so bili izvoljeni soglasno. Po volitvah je imel daljši govor tov. Vekoslav Bučar, ki je prisostvoval občnemu zboru kot delegat centrale.

Prevalje

Naše razmere. Naše razmere so vedno bolj neznosne. Komaj čakamo, da bi že vendar enkrat oblast energično nastopila in napravila na tak ali drugačen konec našemu trpljenju. Pri rudniku v Lešah je zaposlenih še samo 40 delavcev, ki pa nikakor ne morejo dočakati veselega dogodka, da bi nam izplačali našo itak nizerno mezdo. Plačilnih listkov ne moremo dajati v lonec, trgovci nam pa za nje nič ne dajo. Eksekutorji so naši stalni gostje in prav nič ne vemo, kaj nam bo prinesla bodočnost.

Občni zbor. Naša podružnica je imela svoj redni občni zbor v nedeljo dne 13. januarja v gostilni Preglav. Občnega zbora se je udeležil kot delegat centrale naš novi tajnik tov. Vekoslav Bučar, ki nam je na občnem zboru tudi povedal mnogo zanimivega iz borbe nacionalnega delavstva, ki jo odločno bori za delavske pravice. Po poročilih funkcijonarjev je pohvalil delovanje dosedanjega tov. predsednika Draga Dobljšega ter tov. tajnika Fužirja. Pri volitvah je bil izvoljen naslednji odbor: predsednik tov. Drago Dobljšeg, podpredsednik tov. Josip Bisternik, tajnik tov. Rudolf Fužir, blagajnik tov. Ivan Jovan, odborniki pa tovariši: Pavel Gregore, Simon Kreizer; nadzorstvo tvorita tovariša Hubert Klemen in Rupert Melhior.

Okrožna konferenca. Dne 18. novembra se je vršila pri nas okrožna konferenca NSZ za prevaljsko okrožje, ki jo je sklical izvršilni odbor NSZ. Udeležba je bila nad vse pričakovanje dobra, saj so se udeležile vse podružnice, razen slovenjegraške, ki ni imela primerenih zvez, da bi se mogla iste udeležiti. Na konferenci, ki je trajala ves dan, sta predavala delegata centrale tov. Vladimir Kravos in tov. Vekoslav Bučar. Ta konferenca je bila zelo koristna, ker nam je dala novih smernic in nove vzpodbude za naše nadaljnje delo. Ob tej priliki pa moramo še posebej pohvaliti podružnico Žerjav-Črna, ki je kljub veliki oddaljenosti in stroškom poslala na konferenco najmočnejšo delegacijo. Takih konferenc si želimo še več in upamo, da se bo prihodnja kaj kmalu zopet vršila.

Senovo

Razne vesti. Tukajšnja podružnica NSZ je imela na Novega leta dan svoj članski sestanek, ki je bil prav dobro obiskan. Predsedoval mu je tov. Strman, poročal pa je tov. dr. Benedičič o težkočah Bratovskih skladnic. Zanimivemu referatu so sledili zborovalci z največjo pažnjo in nagradili referenta z odobravanjem. Žal, da je vsled odsotnosti zastopnika centrale odpadlo poročilo o položaju rudarjev. Na sestanku je pristopilo več novih članov. Podružnica se lepo giblje in je vodilna delavska organizacija v našem kraju. Občni zbor naše podružnice se bo vršil 3. februarja dopoldne v rudniški restavraciji. Popoldne se vprizori igra »Pikov fant«. Podružnica ima svoj dramatični odsek in godbeni kvartet, katerega vodi tov. Viktor Zupanc. V kratkem priredi podružnica predavanje o grozotah svetovne vojne. Predaval bo strokovni tajnik tov. Kravos iz Ljubljane. Članstvo že danes opozarjamo na to zanimivo predavanje, ki bo spremljano s skioptičnimi slikami.

Stražišče

Razno. Naša podružnica je priredila silvestrovanje v vseh prostorih Sokolskega doma. Prireditelj je naravnost sijajno uspela in so bili vsi prostori nabito polni prijateljev našega delavstva. Na sporedu smo imeli štiri enodejanke, šaljive nastope, petje in polnočno sliko. Čisti dobček je bil namenjen brezposelnim članom. Odbor se zahvaljuje vsem, ki so se odzvali vabilu in podprli s svojo prisotnostjo naše brezposelne. Poleg moralnega uspeha, je bil tudi materialni uspeh velik. Hvala vsem. Podružnični občni zbor je sprejel pravilnik za podpiranje članstva. Po tem pravilniku ima vsak brezposelni član, ki je najmanj eno leto redno plačeval svoje prispevke, pravico do brezposelne podpore, in sicer šest tednov po 7 Din dnevno. Ravno v taki izmeri dobijo bolniki bolniško podporo. Članice imajo poleg tega še pravico do porodniške podpore v višini 150 Din. Podpore se izplačujejo osmi dan po obolenju ali brezposelnosti. Izredne podpore dovoljuje odbor. V slučaju smrti člana, prispeva vsak član obvezno po 10 Din, kot prispevek za pogrebno. Pravitnik o podporah dobijo člani pri odbornikih.

Trbovlje

Prosvetni večer. Prosvetni odsek NSZ v Trbovljah je priredil v nedeljo 2. decembra v dvorani gospe A. Fortejeve na Vodah svoj prvi prosvetni večer, ki je uspel nad vsako pričakovanje. Velika dvorana Fortejeve restavracije je bila že dobre pol ure pred napovedano uro do zadnjega kotička nabito polna. Od strani centrale je prireditvi prisostvoval tajnik centralnega prosvetnega odseka tov. Vekoslav Bučar iz Ljubljane.

Večer je bil otvorjen z učinkovito živo sliko. Klečeč rudar v kroju je držal nad glavo z državno trobojko in črnim florom okrašeno sliko blagopokojnega viteškega kralja Aleksandra I. Uedinitelja. Ob vsaki strani klečečega rudarja pa je stal po en uniformiran rudar s prizgano jamsko svetilko. Pred to živo sliko je deklamiral ta tovarišica Mica Pavličeva pesem R. Petelinove »Kralju mučeniku«, tov. Štruc ml. pa J. Belešev »Solnce«, nakar je godba zaigrala državno himno. Po živi sliki je predaval ravnatelj meščanske šole g. A. Zavrl o zgodovinskem razvoju Jugoslavije. Sledili sta zopet dve recitaciji, in sicer »Moj oče« od M. Lipužiča in »Starčka za vasjo« od S. Kosovela. Godbeni odsek NSZ je prav dobro odsviral po eno Urbachovo, Rubinsteinovo, Kelerjevo in Petričevo skladbo. Če pomislimo, da odsek šele kratko dobo obstoja in da je bil to njegov prvi nastop, potem je zamj ocena »prav dobro« skoraj preslaba. Višek večera je bil nastop okteta rudniških nameščencev, ki je zapel tri pesmi: Jerebovo »Pelin rožar«, Vodopivčevo »Zvečer« in Jenkovo »Što čutiš Srbije tužni«. Omenjenemu oktetu gre za njegovo sodelovanje na delavski prireditvi posebno priznanje in zahvala, ki so mu jo izkazali tudi vsi navzoči z dolgotrajnim in navdušenim ploskanjem. Sledili sta zopet dve recitaciji, nakar je bil podan osmi prizor zadnjega dejanja iz »Hlapca Jerneja«. Hlapca Jerneja je dobro kreiral tov. Seme. Za tem je navdušeno pozdravljen nastopil g. Valentin Osredkar, priznani mojster na bautoniumu s tremi komadi, nato pa je odlično podal Zupančičeve »Kvatopirce« tov. Ivan Bole. Kot zaključna točka je bila podana Kernerjeva enodejanska vojna drama »Osveta«.

Vsem sodelujočim gre za lepo uspeli večer prav lepa hvala. Posebno pa je treba pohvaliti g. učitelja Pahorja, kateremu gre za uspeh glavna zasluga. Vsa prireditelj je imela odločno nacionalen in socialen ton, kar je treba posebej podčrtati. Zato je želeli, da bi se slični prosvetni večeri še večkrat vršili in tako pripomogli k nacionalni vzgoji najširših plasti delavstva. Da imajo taki večeri v Trbovljah lepo bodočnost pa je dokaz to, da se kljub dolgemu programu navzoči niso utrudili, ampak bi bili radi še kaj videli in slišali.

S prvim prosvetnim večerom je trboveljsko nacionalno delavstvo na lep in dostojen način proslavilo praznik narodnega uedinjenja.

Sveta Barbara nekoč in danes. Kakor imajo drugi stanovi svoje zaščitnike, tako imajo tudi rudarji svojo zaščitnico Sv. Barbaro, ki so jo po verskih običajih nekđaj na posebno svečan način obhajali in častili. Starejšim rudarjem je še v spominu, ko se je takozvani obrat Ojstrofričev premestil v Hrastnik. Takrat je pri prenosu slike sv. Barbare sodelovalo ne le vse aktivno delavstvo nego tudi njih otroci in žene z vsem uradničkim

osebjem in obratovodjem na čelu. To se je godilo nekako pred 35 leti. Pred dvema letoma pa, ko se je opustil oziroma združil obrat Polaj z obratom Terezija, se je pri selitvi sliko sv. Barbare baje prepeljalo kar na jamskem vozičku. Kako velik preobrat!

Se večji preobrat pa se je izražal v zaščranju nekaterih sodrugov oziroma njih zastopnikov med svečanostmi tega praznovanja letos v Trbovljah. Morda radi zaradi tega, ker njim ni bilo všeč to, ker je bila stara rudarska zastava obnovljena v jugoslovenskem duhu in morda radi tega, ker so slutili, da se jim ne bo posečila njih dvojna igra.

Kljub temu, da se je v zadnjih letih opustilo praznovanje sv. Barbare, ker ni kazalo se na ulici izpostavljati s staro zastavo, ker je bila čisto v nemškem duhu in z nemškimi napisy, se je letos obhajalo sv. Barbaro na posebno svečan način vsled tega, ker je bila zastava obnovljena in na njo letos prvič stavljen slovenski napis ter je bila ozaljšana z jugoslovenskim trobojnim trakom. Ravnateljstvo rudnika je ta dan izročilo zastavo rudarjem v varstvo s primernim nagovorom pred glavno rudniško pisarno, spominjajoč se nje zgodovine in pomen njene obnovitve, želeč boljših časov!

Po končanem govoru g. ravnatelja pa se je vtihotali vmes s svojim skrajno neokusnim govorom g. sodrug. Ves razburjen, z raznimi nazivi, kakor sodrug itd. je pozival vse navzoče na borbo na zmago, na boj itd. itd. Nam narodnim rudarjem, ki smo z dostojanstvenim ponosom sprejeli tako obnovljeno zastavo v varstvo, se je zdel nastop g. sodruga groba žalitev, zlasti radi tega, ker je igral te svoje komedije na tak dan. Posebno pa mu zamerijo tisti, ki vedo kako so ti razni sodrugi borbeni za delavske pravice rudarjev. Ne vemo pa, da li je g. sodrug izvajal svojo komedijo v sporazumu s odločujočimi ali ne?

Naj že bo kakorkoli, narodno delavstvo se je te proslave udeležilo polnoštevilno in tako izpolnilo svojo verskonarodno stanovsko dolžnost, kljub intrigam raznih sodrugov, češ, če bi sodrug zbirali rudarje za uniforme, bi zbrali take in take itd. A narodni rudarji na take intrige niso nasedali, sodelovali so v sprevedu v uniformah od začetka do kraja. Ločili pa so se od sodrugov pred rudniško restavracijo, ker so šli borbeni sodrug na banket h gulažu, narodni rudarji pa so šli v svoj društveni lokal.

Žerjav-Črna

Marksistična dvoreznost. Da bo vse delavstvo točno poučeno, kako pojmujejo naši gospodski sodrugji »Marksovo idejo«, Vam pričajo razne vrstice, ki jih je objavila »Delavska politika« št. 91 z dne 17. XI. 1934.

Med drugim pravi, da elementi, ki se zbirajo v krogu ljudi (NSZ) so sami koristolovci, ki nimajo o delavskem vprašanju nobenega pojma, uživajo pa sadove, katere si je moralo priboriti marksistično delavstvo; to se pravi: kdor ne trobi v njihov rog je koristolovec in pozeruh marksističnih dobrin.

Ker pa je splošno znano, da nacionalno delavstvo svojčas ni imelo v Črni svoje strokovne organizacije (ustanovljena je že bila, a je morala iz gotovih vzrokov opustiti svoje delo), je isto delavstvo, kakor tudi vse ostalo, volilo pri naših obratnih volitvah zaupnike, ki jih je postavila marksistična organizacija. Vselej, kadar je šlo za naše skupne interese, vsikdar smo bili lojalni ter sodelovali na njihovih zbivanjih.

Vprašamo Vas gospodje sodrugji: Zakaj ste nas na nekem znanem zborovanju začeli napadati in izzivati in zakaj niste hoteli sodelovati z nami skupno ob priliki protestnega shoda proti poslabšanju obrtnega zakona? In zakaj ste nas sploh začeli napadati v »Delavski politiki«, ko Vam vendar nismo dali nikakega povoda zato?

Svetujemo Vam, dragi sodrugji, da nehaite z Vašim rovarjenjem in zavijanem, sicer bomo morali o vaših ljudeh soditi drugače. Poudarjamo pa še to: NSZ ni nikaka avantgarda naše visoke gospode, kot jo slika Vaš dopisnik, temveč se je porodila misel za nje ustanovitev v delavstvu samem.

Tudi ne razpolaga z nami naša gospoda kot Vi mislite, temveč je istotako borbeno organizacija. Razlikuje pa se že v tem od vaše, ker mi ne obrekujemo in tudi si ne prilaščujemo sadov, ki so uspehi zaupniškega dela.

Kar se pa tiče koristolovstva in protekcije, mislim, da bi bilo najboljše vprašati mežiške sodruga-voditelja in prizadete prosilce stanovanj. Pa še drugič več!